

CHECKLIST

BIJ RISICOTAXATIE

INSTRUMENT SCHEIDEN

REGIO | HART
VAN | BRABANT

STERK
HUIS

ALS
JE UIT
ELKAAR
GAAT

Inleiding voor de ouder(s):

De vragen die ik je ga stellen zijn bedoeld om jou te helpen vertellen hoe het met jou en jullie kinderen gaat. Gaan scheiden of gescheiden zijn kunnen veel stress en emotie met zich meebrengen wat van invloed kan zijn op hoe het met jullie gaat. Zoals een dokter die een aantal vragen stelt om vast te stellen welke behandeling nodig is, zijn de vragen die ik ga stellen ook bedoeld om een goed beeld te krijgen van jullie situatie en welke hulp het best passend is.

Aandachtspunten voor de hulpverlener:

- Veiligheidsrisico's bij scheiding zijn vaak groter voor vrouwen die de relatie beëindigen, of voor cliënten bij wie de scheiding nog kort geleden is.
- Merk op in hoeverre de cliënt open, coherent en rationeel kan praten over de situatie en zijn gevoelens of in hoeverre de cliënt juist terughoudend is en beperkte informatie geeft. Ben in dat laatste geval extra alert. Ga na wat nodig is om een goed beeld te krijgen bijvoorbeeld benoemen wat je merkt, tempo vertragen of doorvragen.
- Normaliseer de gevoelens die horen bij het doormaken van een scheiding. Vraag door wanneer deze passende gevoelens juist ontbreken.
- Merk extreme of irrationele reacties op, maak dit bespreekbaar en weeg eventuele veiligheidsrisico's.
- Merk irreële aannames op die de cliënt doet aangaande zijn rechten en plichten en maak dit bespreekbaar.
- Bespreek de behoefte of noodzaak van juridisch advies als de cliënt dit nog niet heeft ingewonnen.
- Vraag door indien er bij een onderwerp problemen of zorgen naar voren komen om deze te concretiseren.
- Op basis van de gestelde vragen en besproken onderwerpen vul je het taxatie instrument in. Jouw indruk is hierbij leidend.
- Het taxatie instrument geeft richting ten aanzien van de ernst van de situatie en de benodigde hulp.

De ouders individueel en als ex-partners

1. Onderlinge communicatie

- Hoe was de communicatie tussen ouders tijdens de relatie?
- In hoeverre hebben de ouders duidelijk gesproken over de reden van beëindiging van de relatie?
- Weet de verlaten ouder de reden van de scheiding?
- Kan de verlaten ouder de scheiding hanteren of heeft hij hier hulp bij nodig?
- Praten ouders positief over elkaar als ex-partners?

2. Culturele en religieuze verschillen

- Zijn er culturele en religieuze verschillen die het beëindigen van de relatie bemoeilijken?
- Zijn er culturele en religieuze verschillen die de communicatie tussen ouders bemoeilijken?

3. Persoonlijke problematiek

- Is bij één van de ouders sprake van persoonlijke problematiek die de scheiding of communicatie kan bemoeilijken? Zo ja, is er een diagnose?
- Heeft de ouder hier hulp voor (gehad)?
- In hoeverre is de ouder-kindrol kloppend? Zijn er signalen van Parentificatie?

4. Veiligheid

- Is er sprake geweest van fysiek of verbaal geweld tijdens de relatie?
- Is er sprake geweest van fysiek of verbaal geweld na beëindigen van de relatie?
- Voelt één of beide ouders zich onveilig in contact met de andere ouder of het netwerk van die ouder?
- Zijn de kinderen getuige geweest van fysiek of verbaal geweld tussen ouders?
- Heeft één of beide ouders zorg over de veiligheid van de kind?

5. Wonen

- Heeft één of beide ouders problemen rondom de woonsituatie?
- Wonen ouders dichtbij elkaar of veraf? Zorgt de woonafstand voor problemen?

6. Financiën

- Konden ouders tijdens de relatie communiceren over hun financiële situatie?
- Waren er tijdens de relatie financiële problemen?
- Zijn ouders financieel onafhankelijk van elkaar?
- Hebben ouders een gelijke financiële kennis?
- In hoeverre gunnen ouders elkaar een goede financiële toekomst en willen elkaar hierbij ook helpen?
- Hebben ouders financieel/fiscaal advies nodig?

7. Gerechtelijke procedures

- Lopen er op dit moment gerechtelijke procedures, zo ja welke?
- Is er strijd over huidig lopende procedures?

De ouders als ouders

8. Communicatie rondom (de opvoeding van) de kinderen

- Konden ouders tijdens de relatie goed praten over de opvoeding van hun kinderen?
- Kunnen ouders sinds de scheiding goed praten over de opvoeding van hun kinderen?
- Hebben ouders hulp bij (het communiceren over) de opvoeding (gehad)?
- Hebben ouders de kinderen uitleg gegeven over het waarom van de scheiding?
- Praten ouders positief of negatief over de andere ouder tegen de kinderen?
- Communiceren ouders rechtstreeks met elkaar of worden boodschappen via het kind doorgegeven?

9. Opvoeding

- Waren ouders het tijdens de relatie altijd eens over de opvoeding van hun kinderen?
- Zijn ouders sinds de scheiding het eens over de opvoeding van hun kinderen?
- Zijn er culturele of religieuze verschillen tussen de ouders met betrekking tot de opvoeding van de kinderen?
- In hoeverre vinden ouders elkaar een goede ouder?
- In hoeverre gunnen ouders hun kinderen contact met de andere ouder?

10. Kind in beeld

- In hoeverre hebben ouders ook voor de behoeften van de kinderen?
- In hoeverre handelen ouders in het belang van het kind of in hoeverre gaat het eigen belang voor? Vraag naar voorbeelden.
- In hoeverre hebben ouders zicht op de gevolgen van de scheidings(sproblemen) op het kind?
- In hoeverre hebben de kinderen last van de scheidingsproblemen tussen ouders? Wat krijgen zij hiervan mee?
- Hebben school of opvang van de kinderen zorgen over de kinderen aangegeven bij ouders?

Het kind

11. Persoonlijke problematiek

- Is er sprake van ontwikkelings- of gedragsproblematiek bij het kind die het omgaan met de scheiding kan bemoeilijken? Zo ja, is er een diagnose gesteld?
- Is het kind hiervoor onder behandeling?
- Is er verandering zichtbaar in het gedrag of ontwikkeling van het kind na de scheiding?
- Heeft het kind schuldgevoelens over de scheiding?

12. Band met de ouders

- Is er een goede band van de kinderen met iedere ouder?
- Is de band tussen de kinderen en iedere ouder veranderd sinds de scheiding?
- Laten de kinderen zich positief uit over iedere ouder, volgens de ouders?
- Willen de kinderen contact met iedere ouder?

Het netwerk

13. Sociale steun

- Hebben ouders hun netwerk en dat van het kind op de hoogte gebracht van de scheiding?
- Hebben ouders iemand met wie zij hun gevoelens over de scheiding kunnen delen?
- Krijgen ouders vanuit hun netwerk (praktische of emotionele) steun bij de opvoeding van de kinderen?
- Heeft het netwerk van iedere ouder invloed op de communicatie tussen ouders?

14. Sociale steun voor het kind

- Heeft / ervaart het kind sociale steun (vanuit familie, vrienden, buren, school, sportclub of iets dergelijks)?
- Ziet het kind de familie van iedere ouder evenveel sinds de scheiding of is hier iets in veranderd?

15. Nieuwe relatie / stiefgezin

- Hebben ouders een nieuwe partner en/of vormen zij een nieuw gezin met deze partner?
- Ervaart één van de ouders problemen in het eigen nieuwe gezin?
- Ervaart één van de ouders problemen rondom het nieuwe gezin van de andere ouder?

Mogelijke risicofactoren (dreigend) contactverlies met een ouder¹

Het signaleren en behandelen van contactverlies vraagt specialistische kennis.

Indien sprake is van een combinatie van twee of meer van onderstaande factoren; wees alert op de ontwikkeling van mogelijk contactverlies. Maak gebruik van collegiaal overleg om de risico's in te schatten.

- Eenzijdige interpretatie van de situatie, één ouder krijgt de schuld van alle spanningen;
- Kind vindt het lastig om steeds van het ene huis naar de andere ouder te moeten 'verhuizen'
- Eén ouder is moeilijk of bijna onbereikbaar als gevolg van verhuizing
- Moeilijk of onbereikbaar zijn van één ouder door werk of nieuwe partnerrelatie
- Onaantrekkelijke woonsituatie van één ouder door verschillende redenen / omstandigheden
- Leeftijdsk fase problematiek bij het kind bv eenzijdige identificatie (puber) of beschikbaarheid van één ouder (jonge kind).
- Slecht aansluiten op temperament, persoonlijkheid en behoeften van één ouder op het kind
- Kind-eigen problematiek en beperkingen zoals bijvoorbeeld angst, ADHD of ADD, cognitieve beperking, autisme van het kind.
- Acceptatie/aansluitingsproblemen met nieuwe partner van één ouder, nieuwe gezin of brusjes
- Angst bij ouder of kind vanwege mishandeling of getuige zijn geweest van mishandeling door één ouder
- Verwaarlozing (lich/sociaal- emotioneel) door één ouder
- Verslaving, depressie, persoonlijkheidsproblematiek of pedagogisch onvermogen door één ouder.

¹ Expertteam Ouderverstoting/complexere omgangsproblematiek. <https://www.rijksoverheid.nl> › 2020/06/30 › tk-bij. Pagina 123